

POSTANOWIENIE

23 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 23 sierpnia 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa P. W. i A. W.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w G.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej P. W. i A. W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 29 czerwca 2022 r., V ACa 589/21,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;
2. zasądza od powodów na rzecz pozwanego 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych z odsetkami wynikającymi z art 98 § 1¹ k.p.c. za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty, z tytułu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną powodów P. W. i A. W. od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 29 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność

postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurysprudencji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 10 lutego 2023 r., I CSK 4691/22).

Natomiast oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na tym, że istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub

podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07). Skarżącego obciąża obowiązek przedstawienia odrębnej i pogłębionej argumentacji prawnej wskazującej na zaistnienie powołanej okoliczności uzasadniającej przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawierającej szczegółowy opis tego, na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/06).

W skardze kasacyjnej autorzy wskazali, że wnoszą o przyjęcie skargi do rozpoznania „z uwagi na występujące w sprawie istotne zagadnienie, w stosunku do którego istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości.”

Istotne zagadnienia prawne sprowadzały się do odpowiedzi na następujące pytania:

- Czy roszczenie o zwrot świadczenia nienależnego spełnionego przez kredytobiorców w wykonaniu nieważnej umowy kredytu staje się wymagalne po upływie terminu wskazanego w przedsądowym wezwaniu do zapłaty lub po doręczeniu Pozwanemu odpisu pozwu, jeśli kredytobiorcy już w tych pismach powołali się na nieważność umowy kredytu i wyrazili wolę ustalenia nieważności kredytu, czy też roszczenie to staje się wymagalne dopiero w dniu pouczenia kredytobiorców przez Sąd o skutkach ustalenia nieważności umowy kredytu?
- Czy do umowy kredytu mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego dotyczącego prawa zatrzymania, a jeśli tak - na jakiej podstawie?
- Czy w celu skutecznego skorzystania z zarzutu zatrzymania roszczenie zatrzymującego musi być wymagalne?
- Czy roszczenie banku o zwrot kapitału wypłaconego kredytobiorcy na podstawie nieważnej umowy kredytu staje się wymagalne poprzez samo złożenie oświadczenia o zatrzymaniu, czy też konieczne jest skierowanie do kredytobiorcy wezwania do zapłaty określonej kwoty?

- Czy zarzut zatrzymania może zostać złożony pod warunkiem uznania przez Sąd, że umowa jest nieważna?
- Czy skuteczne skorzystanie z prawa zatrzymania prowadzi do braku opóźnienia po stronie zatrzymującego i anuluje stan opóźnienia, który powstał przed złożeniem oświadczenia woli o skorzystaniu z tego prawa?
- Czy w przypadku skorzystania z prawa zatrzymania kredytobiorcy należą się odsetki ustawowe za opóźnienie od zasądzonej na jego rzecz kwoty i za jaki okres?

W uzasadnieniu wniosku skarżący podnieśli, że „Sądy rozpoznające niniejszą sprawę były zgodne co do tego, że umowa kredytu zawarta pomiędzy stronami jest nieważna. Pozwany na etapie postępowania apelacyjnego podniósł zarzut zatrzymania. Sąd Apelacyjny uwzględnił powyższy zarzut, zmieniając zaskarżony wyrok w ten sposób, że po pierwsze w całości oddalił powództwo o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie w zapłacie dochodzonych kwot (rat kredytu uiszczonych na rzecz Banku w wykonaniu nieważnej umowy), po wtóre zastrzegł, że zapłata zasądzonych kwot ma nastąpić po zaoferowaniu przez Powodów kwoty 730 000 PLN.”

Jeżeli skarżący jako przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazują występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinni zagadnienie to przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej. Skarżący mają zatem obowiązek nie tylko sformułować samo zagadnienie, ale także - w uzasadnieniu wniosku - przedstawić odpowiednią juretryczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez sąd drugiej instancji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 lutego 2023 r., III USK 401/22).

W rozpoznawanej sprawie skarżący sformułowali zagadnienia prawne bez powiązania ich z przepisami prawa na gruncie których się one ujawniły, jak również bez pogłębionej argumentacji jurydycznej, uzasadniającej występowanie w sprawie owych istotnych zagadnień prawnych. Ma to szczególne znaczenie w kontekście oparcia skargi kasacyjnej wyłącznie na podstawie, jaką jest art. 481 § 1 k.c. Nie doszło zatem do ziszczenia się warunków z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

M.L.

[ms]